

Ein neues Zeugniß über Constantin Porphyrogennetos.

Ein neues interessantes Zeugniß für die auf alle Literaturgebiete sich erstreckende Sammelthätigkeit des Constantin Porphyrogennetos giebt eine bisher unbeachtet gebliebene Notiz in der Ambrosianischen Hand-

ſchrift H 22 super. chartac. des fünfzehnten Jahrhunderts. Hier geht der ὑπόθεσις des ersten Buches der Ilias ein längerer Traktat voraus mit der Ueberschrift: ἡ παροῦσα τῆς ᾱ και τῶν λοιπῶν τοῦ Ὀμήρου γραμμᾶτων ὑπόθεσις οὐ παρείληφε και τὸ παρὸν τῶν γραμμᾶτων προοίμιον. ὕθεν τοῦτο ἐκ παλαιῶν ἀνδρῶν ὁ Πορφυρογέννητος συναθροίσας ἐκδέδωκεν. Der Traktat selbst beginnt: Τοῦ πολυθρύλλητου Ὀμήρου μέγα ποιήσαντος και ἀξιόλογον και πολυθρύλλητον σπουδασμα και ἀγώνισμα τῶν παρόντων τῆς βίβλου γραμμᾶτων πρὸς ἀφέλειάν τε και παιδείαν τῶν ἐντυχανόντων αὐτοῖς εἰπεῖν χρῆ και ἀναδεῖξαι (wrg. gr. ἀνάδιδάξαι) ἡμᾶς τὸ γένος τούτου και τὴν πατρίδα. παρασιωπήσαντος πως και εὐλαβουμένου τούτου, ἵνα μὴ δόξη ἑαυτὸν σεμνύνειν (cod. σε μινύειν) και τὰ ἑαυτοῦ· οἱ γὰρ παρὰ τῶν μαθημάτων αὐτοῦ παιδευθέντες και ἀπλῶς οἱ πρὸς τὸν τοιοῦτον περιβόητον ἀνδρα σχέντες εὐνοίαν τα παρὰ τούτου σιωπηθέντα ἠθέλησαν γράμμασι παραδοῦναι ἵνα και τούτου σὺν τοῖς γράμμασιν ἡ πατρίς και τὸ γένος τοῖς μετέπειτα ἀνθρώποις ὑπάρχη ἀειμνηστὸν τε και ἀνεπίληστον. Darauf folgt der Inhalt von Cap. 2, 3, 4, 5, 7 und 8 des ersten Buches der pseudo-plutarchischen Schrift de vita et poesi Homeri (p. 100—103 ed. Didot), in etwas anderer, namentlich hier und da gekürzter Fassung; nur das Mythische ist ausführlicher erzählt. Dann heißt es weiter: ταῦτα μὲν οὕτως. ἐπεὶ δὲ ὁ ποιητὴς ποιήσεις δύο ἐποίησε μίαν μὲν τὴν παρούσαν, ἣτις Ἰλιάς κέκληται ὡς συναγωγὸς πολλῶν συμφορῶν προγεγονυῶν κατὰ τὴν Τροίαν και θηλάτων φόρων και λεηλασιῶν. Ἴλιον δὲ ἡ Τροία λέγεται ὁδωτέρως και Ἴλιος θηλυκῶς ὡς ἀπὸ Ἴλιον τινὸς τῷ ὀνόματι ἐκ μαντικοῦ φοιβάσματος τὸν τόπον ὑποδείξαντος τῆς κτίσεως τῆς Τροίας τοῦ Ἰαστεος· οὕτω γὰρ εἶχε τὸ φοιβάσμα πάλαι ὡς ἐνθα βούς πλανωμένη τῷ δρόμῳ ἢ, εἰθ' οὕτως τῆς πλάνης παυθήσεται και στή, ἐκεῖσε τὴν Τροίαν κτισθῆναι μισθαροῦντος Ἀπόλλωνος και Ποσειδῶνος τῷ Λαιομέδοντι τῷ πατρὶ τοῦ Πριάμου τῆς Τροίας ἀνάσσοντος· οἱ τινες, ὁ Ἀπόλλων τε και ὁ Ποσειδῶν παρὰ τοῦ Διὸς εἰς μισθαρναίαν προεβλήθησαν, ἐπιβουλεσόμενοι κατ' αὐτοῦ, και τῇ τοιαύτῃ βουλῇ τὴν τῆς μισθαρναίας ὑπέστησαν ἕβριν και κάκωσιν. και ἐν μὲν τῷ ποιήματι τούτῳ παρίστησιν, οἷον ἀγαθὸν τοῖς ἀνθρώποις ἡ ἀνδρεία τοῦ σώματος και τῆς ψυχῆς πέφυκε φέρουσα δυεῖς ἀντή τα πράγματα και κοσμοῦσα τὸ συναμφοτέρον, και οἷον προσέτι κακὸν ἡ ὀργή . . . , ἐτι δὲ τῆς ἀρπαγῆς και κακῆς πλεονεξίας τὴν φανλοργίαν . . . . ἕτερον δὲ ποίημα και ὁ ποιητὴς ἐποίησε τὴν Ὀδυσσείαν, τούτο ὀνομαζομένην τὸ ὄνομα ἀπὸ τῆς τοῦ Ὀδυσσεῶς πλάνης . . . . . προβάλλεται τοῖνον τὸν Ὀδυσσεῦ τούτον οἷα σωφροσύνης παράδειγμα

. . . . καὶ τὴν μοιχείαν αὐθις αἰτίαν κακότητος ὑποδείκνυσι
. . . . τούτοις οὖν καὶ τοῖς ἐπομένοις ὁ ποιητὴς ἀμφοτέρως
τὰς ποιήσεις τὴν τε Ὀδυσσεΐαν καὶ τὴν Ἰλιάδα συνεπερμά-
τωσεν εὐφρῶς. Hiermit ist also im Wesentlichen eine Ausführung
von Ps.: Plutarch Cap. 4 § 2 gegeben. Darauf folgen mit der Ueber-
gangsformel ἥδη δὲ χρήσιμον καὶ περὶ διαλέκτων εἰπεῖν Cap.
8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 des Ps.: Plutarch'schen Traktates mit
ganz unbedeutenden Abweichungen, nur gegen Ende des 12ten Cap-
itels (S. 107 Z. 14 der Didot'schen Ausg.) wird vor ἔστι δὲ ἡ τῶν
δυνικῶν χοῦσις αὐτῆ, ἢ τιμι χοῦται συνεχωῶς hinzugefügt περὶ
κοινῆς διαλέκτου. χοῦται τοίνυν ὁ Ὀμηρος καὶ τῆ κοινῆ δια-
λέκτῳ. Und im 15ten Capitel fährt es nach den Worten τερπνότε-
ρος γίνεται so fort: τούτοις ὁ ποιητὴς ἐπισεμνύεται χωρῶμενος
καὶ τῆ μὲν τῶν λέξεων ἐκτροπῆ θανμαστός οὗτος δείκνυ-
ται. ἐπονομάζεται δὲ αὐτῆ τρόπος· ἔστι δὲ τὸ ἀφ' ἑτέρου
λόγου μεταβαίνειν εἰς ἕτερον· ἡγοῦν ἀπὸ τοῦ εἰπεῖν ῥῆμα
εἰς μετοχὴν τρέπεσθαι, οἷον ἐκκλίνθη λάχων ἀπὸ γὰρ τοῦ
παροχημένου ῥήματος εἰς μετοχὴν τέτραπται. ἐν δὲ τῷ τῆς
συνθέσεως μετασχηματισμῶ ἐξαιρέτος. ἔστι δὲ τὰ εἶδη τού-
των ἐν τῇ παρούσῃ τεχνολογίᾳ ἀναγεγραμμένα. λοιπὸν θεα-
σώμεθα τί τοῦτων Ὀμηρῶν κτλ. Dann schließen sich Cap. 16 bis 47
des Ps.: Plutarch in ununterbrochener Reihenfolge an. Jetzt folgt im
Codex die ὑπόθεσις des ersten Buches des Ilias, darauf dieses selbst
mit Scholien; jedoch am Schluß unsers Traktates steht am untern
Rand die Bemerkung ζῆται τὰ λοιπὰ εἰς τὸ τέλος εἰς φυλλ.
τῆγ, οὗ ἡ ἀρχή, „περὶ δὲ τὰς πτώσεις γίνεται ἀλλοίωσις
παρὰ τῷ ποιητῆ;“ und Blatt 363 geht der Ps.: Plutarch'sche Traktat
wirklich weiter fort, nämlich Cap. 48 bis 51; aber in der Mitte des
letzten bricht es plötzlic bei dem Beispiel οἱ δὲ δύο σκοπελοι (S. 116
Z. 14 Didot.) ab, offenbar nur, weil der Abschreiber ermüdet war;
denn unsere Abhandlung enthielt wenigstens nach Cap. 52—90, wahr-
scheinlich aber den ganzen Rest der Ps.: Plutarch'schen Schrift.

δέδωκεν habe ich S. 136 auf den bekanntesten dieses Namens Constantin beziehen zu können geglaubt. Zu spät sehe ich, daß sie vielmehr auf Isaak Komnenos Porphyrogennetos bezogen werden muß. Denn von diesem sind nicht nur zwei Homerische Arbeiten bekannt *περὶ τῶν καταλειφθέντων ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου* (theilweise herausgegeben von Leo Allatius excerpt. varior. Graec. sophistar. ac rhetor. p. 259) und *χαρακτηρίσματα* der Griechischen und Troischen Helden (publicirt von Rutgers var. lect. V, 20 p. 509), sondern in dem codex Regius n. 2682 membran. saec. XIII gehen, wie ich aus Villosion praefat. Iliad. p. XIII not. ersehe, der ersteren dieser Schriften (fol. 366 τὰ δ' ἑξῆς ἐκ παλαιῶν διαφορῶν πόνῳ πολλῷ συλλέξας Ἰσαάκιος ὁ Πορφυρογέννητος τέθεικεν εἰς εἰδήσιν τῶν καταλειφθέντων παρὰ τοῦ Ὀμήρου καὶ γεγονότων περὶ τῆς Τροίας τὴν ἄλωσιν) Scholien zu Homer voraus, denen häufig τοῦ Πορφυρογεννήτου oder καὶ τοῦτο τοῦ Πορφυρογεννήτου beige geschrieben ist; und als Einleitung dieser steht eine Abhandlung über Homers Vaterland, Leben, Dialekte und Figuren voran mit der nämlichen Ueberschrift, wie im codex Ambrosianus: ἡ παροῦσα τῆς ᾱ καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ Ὀμήρου γραμμάτων ὑπόθεσις οὐ παρείληψε καὶ τὸ παρὸν τῶν γραμμάτων προοίμιον· ὅθεν τοῦτο ἐκ παλαιῶν ἀνδρῶν ὁ Πορφυρογέννητος συναθροισθὲν ἐκδέδωκεν. Daß diese Abhandlung, von der Villosion weiter nichts mittheilt, mit der der Ambrosianischen Handschrift identisch ist, ist ebenso klar, als es sich aus diesem Zusammenhang mit Nothwendigkeit ergibt, daß auch hier unter Πορφυρογέννητος Niemand anders gemeint sein kann, als Isaak Komnenos.